

بررسی حقوق کار در حقوق ایران و سازمان بین المللی کار

شبنم محمدی

وکیل پایه یک دادگستری کانون وکلای استان اصفهان

Shabnam.mohamadi29@gmail.com

چکیده :

باملاحظه وضع کارگران در زمان انقلاب صنعتی مشاهده می‌شود که امنیت و ثبات شغلی آن‌ها به شدت در خطر بوده است. رابطه کارگر بر پایه اصل حاکمیت ارده و آزادی قراردادهای مبتنی بود، این دیدگاه خصوصی و قراردادی محض مبتنی بر اقتصاد بازار آزاد، منتهی به یک رابطه نامتعادل بین آن‌ها و در نتیجه برتری کارفرما بر کارگر و استثمار این قشر عظیم جامعه شد، از اینجاست که حقوق کار با فلسفه حمایت از طبقه کارگر و به خاطر دخالت دولت در جهت ایجاد تعادل و از بین بردن نابرابری‌ها به وجود آمد تا با تدابیر لازم گام‌هایی در جهت ثبات و امنیت شغلی کارگران بردارد و به تدریج با وضع قواعد و مقررات و ضمانت اجرای لازم آن را عملی و تضمین نماید و آنچه هم‌اکنون تحت عنوان قانون و مقررات بین کارگران و کارفرمایان حکم فرماست حاصل این تلاش‌ها می‌باشد. از این جهت این تحقیق بعد از بررسی مفاهیم اصلی و بنیادین حقوق کار به بررسی امنیت شغلی کارگران و سازوکارهای پیش بینی شده در قوانین چه در سطح داخلی و چه بین‌المللی به منظور حمایت هر چه بیشتر از کارگر و حفظ تعادل در روابط فی مابین کارگر و کارفرما، پرداخته است. از آن جهت که این موضوع در تمامی کشورهای و نظام‌های حقوقی نیز صادق است نهادهای بین‌المللی به منظور ایجاد قوانینی فراملی و منسجم از دیرباز ایجاد شده که در این تحقیق به نحوه عملکرد این نهادها حدود صلاحیت و تأثیر قوانین آن در حقوق داخلی کشورها اشاره می‌شود.

واژه های کلیدی: حقوق کار، کارگر، امنیت شغلی، قرارداد کار

1- مقدمه

از هنگامی که آدمی بر روی کره زمین پدید آمد برای رفع نیازهای خود نیازمند کوشش بود زندگی انسان بر محور کار می‌گردد و کار تلاش انسان جهت حصول به هدف معین است کار بزرگترین و شاید زیربنایی ترین بخش زندگی انسانی است چراکه از کار می‌توان به جوهره درونی افراد پی برد و وقتی این جوهره های درونی آشکار شوند و استعدادها بالقوه به منصفه ظهور برسند می‌توان به وجود جامعه‌ای پویا امیدوار بود.

با توجه به تأثیر کار در زندگی اجتماعی انسان‌ها و به تبع در رشد و تعالی جامعه بررسی حقوق مرتبط با آن ضروری به نظر می‌رسد، در این مقاله سعی بر آن بوده که با ارکان حقوق کار آشنا شویم که این خود مستلزم شناخت قرارداد کار، طرفین رابطه قراردادی، حقوق و تکالیف متقابل آن‌ها و حمایت‌های پیش‌بینی شده در قوانین می‌باشد که این تحقیق به بررسی حقوق مرتبط با کار در حوزه داخلی ایران و نهایتاً در حوزه بین‌الملل و چگونگی تعامل بین این دومی پردازد.

1) دامنه شمول مقررات کار: دامنه شمول مقررات کار یکی از بحث‌های کلیدی حقوق کار و به ویژه قانون کار است. از آن جایی که مقررات قانون کار حمایت‌های ویژه‌ای از کارگران به عمل می‌آورد، باید مشخص شود چه افرادی تابع قانون کار هستند، به طور کلی با شناسایی افرادی که مشمول مقررات قانون کار هستند، می‌توان حمایت‌های قانونی این افراد را نیز اعمال نمود اما این که چه کسی کارگر یا کارفرماست به توضیح بیشتری نیاز دارد در این جا عناصر و مؤلفه‌های روابط کار که مهم‌ترینشان کارگر و کارفرماست را مشخص و نسبت به تعریف آن‌ها اقدام می‌کنیم.

- تعریف و بررسی مفاهیم کارگر کارفرما و قرارداد کار:

1-1) کارگر

برابر ماده 2 قانون کار، «کارگر کسی است که به هر عنوان در مقابل دریافت حق السعی اعم از مزد، حقوق، سهم سود و سایر مزایا به درخواست کارفرما کار میکند»

واژه کارگر فقط شامل افرادی که به کارهای فیزیکی یا اصطلاحاً کار پیدی (کار با دست) می‌پردازند اطلاق نمی‌گردد. امروزه بخش بزرگی از کارهای خدماتی به صورت فکری و ذهنی انجام میشوند. این تصور، که کارگر حتماً به کارهای بدنی می‌پردازند ناشی از رسوب افکار گذشته و تاریخ حقوق کار است. از لحاظ اجتماعی شاید به